

Aan
De gemeenteraad van Zoetermeer

Zaakid
0637764561

Van
Het college/ Burgemeester Bezuijen

Datum
8 december 2021

Onderwerp
Vaststelling bestuursovereenkomst

Bijlagen
-

Aanleiding

In september 2021 heeft de gemeente een dringend verzoek van het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA) ontvangen om statushouders¹ en evident kansrijke asielzoekers tijdelijk op te vangen in de leegstaande Penitentiare Inrichting (PI) in Zoetermeer. Het college is sindsdien met het COA in gesprek geweest over of en onder welke voorwaarden de gemeente medewerking kan verlenen aan het actuele opvangprobleem.

In oktober 2021 heeft de gemeenteraad haar wensen en bedenkingen meegegeven aan het college ten aanzien van het sluiten van een bestuursovereenkomst met het COA over de noodopvang. Tijdens de raadsbehandeling zijn hiertoe 14 amendementen en 2 moties aangenomen. Deze amendementen en moties zijn nadrukkelijk onderwerp van gesprek geweest met het COA. Ook de inbreng van inwoners en ondernemers is hierbij betrokken.

Vaststelling bestuursovereenkomst

Op 7 december jl. heeft het college de bestuursovereenkomst met het COA vastgesteld. In deze overeenkomst zijn de afspraken op hoofdlijnen opgenomen en bij de overeenkomst hoort een bijlage met aanvullende werkafspraken. In onderstaande tabel worden de belangrijkste afspraken uit zowel de bestuursovereenkomst als de aanvullende werkafspraken weergegeven. De afspraken zijn weergegeven per thema en gekoppeld aan de wensen en bedenkingen vanuit de raad, zodat daarop een terugkoppeling ontstaat:

Thema	Wensen en bedenkingen raad	Afspraken in bestuursovereenkomst
Duur opvang	Noodopvang maximaal 1 jaar. [Amendement 2110-D]	- De gemeente stemt in met het gebruik van de opvanglocatie Penitentiare Inrichting (PI) door het COA. - De bestuursovereenkomst wordt aangegaan voor de duur van één jaar vanaf het moment van de feitelijke ingebruikname van de opvanglocatie.
Aantal opvangplaatsen en doelgroepen	750 opvangplaatsen is teveel en complexiteit bepaalde doelgroepen (zoals alleenstaande minderjarigen).	- In de opvanglocatie worden maximaal 500 personen opgevangen. - Er worden minimaal 50% statushouders opgevangen en het resterende aantal wordt ingezet voor evident kansrijke asielzoekers. Er worden geen

¹ Rond dit thema worden wisselende namen voor verschillende soorten vluchtelingen gebruikt. Vanaf nu gebruikt de gemeente dezelfde woorden als het COA. Dat is statushouders voor mensen met een verblijfsvergunning en asielzoekers voor mensen in een lopende aanvraagprocedure.

		Alleenstaande Minderjarige Vreemdelingen (AMV) opgevangen. De samenstelling is een afspiegeling van de huidige populatie in opvanglocaties (meer alleenstaande mannen dan gezinnen). Er wordt rekening gehouden met de wens van de gemeente voor meer gezinnen.
Kostenneutraliteit	Geen door de gemeente te dragen kosten voor de noodopvang. <i>[Amendement 2110-L]</i>	Alle door de gemeente Zoetermeer te maken kosten die een direct gevolg zijn van de noodopvang worden vergoed door het COA.
Dagbesteding en werk	- Rijk aanbod aan dagbesteding en betrek partijen als Vluchtelingenwerk en Piëzo. - Bijdragen van Zoetermeerse ondernemers aan de noodopvang wenselijk. <i>[Amendementen 2110-G, 2110-AC, 2110-AL]</i>	- Het COA biedt dagbestedingsactiviteiten binnen de opvanglocatie aan en betreft hierbij waar mogelijk Zoetermeerse partijen zoals Vluchtelingenwerk en Stichting Piëzo. - Voor zover (Europese) aanbestedingsregels dit toestaan spant het COA zich in diensten, producten en personeel zoveel mogelijk vanuit de gemeente Zoetermeer aan te trekken. - Gemeente en COA spannen zich in om statushouders te begeleiden naar werk en betrekken hiervoor waar mogelijk De Binnenbaan.
Openbare orde en veiligheid	- Afspraken over de gevolgen bij excessen rondom veiligheid, overlast en agressie. - Veilige omgeving voor de LHBTIQ+ community. - Noodzakelijke maatregelen t.b.v. huidige situatie fietstunnel bij de PI. <i>[Amendementen 2110-V, 2110-AG en motie 2110-05]</i>	- De gemeente kan de overeenkomst bij aangetekend schrijven tussentijds opzeggen in het geval de aanwezigheid van en de overlast door de bewoners van de opvanglocatie aantoonbaar leidt tot verstoring van de openbare orde. - Het COA garandeert 24/7 beveiliging op locatie (allen bhv geschoold). - Het COA is verantwoordelijk voor de fysieke en sociale veiligheid in de opvanglocatie. Voor kwetsbare groepen, zoals de LHBTIQ+-community, zijn speciale aanspreekpunten aanwezig. - Samen met de partners uit de bestuursrecht- en strafrechtketen treft het COA maatregelen tegen overlastgevers. Incidenten worden door het COA bijgehouden in een overzicht en gemonitord. Strafbare feiten worden bij de politie gemeld. - Het COA stelt een bedrijfsnoodplan vast voor de opvanglocatie zodat in voorkomende gevallen hulporganisaties adequaat kunnen handelen. - De gemeente Zoetermeer is verantwoordelijk voor de openbare orde en veiligheid in de omgeving van de noodopvang. De werkafspraken zijn uitgewerkt in een veiligheidsplan.

Communicatie, overlegstructuur en klachtenafhandeling	- Communicatieplan - Evaluatie en plan voor uitstroom - Aanspreekpunt vragen en klachten <i>[Amendementen 2110-E, 2110-H, 2110-AD, 2110-AJ]</i>	- Het COA en de gemeente verstrekken elkaar informatie die van belang is voor de uitvoering van de taken van de gemeente of het COA, die verband houden met de aanwezigheid van de opvanglocatie. - De opvanglocatie Zoetermeer is 24/7 bereikbaar voor vragen en klachten uit de wijk. De locatiemanager is tijdens reguliere werktijden aanwezig. - De werkafspraken rondom communicatie zijn uitgewerkt in een communicatieplan. <u>Opzet communicatieplan</u> Het communicatieplan is ingedeeld in 4 fasen: fase tot sluiten bestuursovereenkomst (afspraken maken), fase tot opening (opstart opvang), fase tot zomer 2022 (evaluatie), fase vanaf de zomer tot de sluiting van de noodopvang (afronding). Per fase is in dit plan beschreven hoe, door wie (gemeente/COA) en waarover de omgeving wordt betrokken. Onderdelen uit het plan zijn o.a.: - Een open dag door het COA in Q1 2022. - Vorming van een overlegcommissie met vertegenwoordiging vanuit de omgeving om in vaste overlegfrequentie vinger aan de pols te houden. - Evaluatie van de ingebruikname en doorvoeren eventuele aanpassingen voor de voortzetting tot het einde van de opvanglocatie. - Media-analyse en bijhouden website met veelgestelde vragen. - Inzet van (wijk)nieuwsbrieven en advertenties in het Stadsnieuws.
Vrijwilligerswerk	Vrijwilligersplan en coördinatie van vrijwilligerswerk beleggen bij Zoetermeervoorelkaar. <i>[Amendementen 2110-AD, 2110-AJ en motie 2110-03]</i>	De gemeente Zoetermeer, het COA en andere relevante partners in de stad stellen een vrijwilligersplan op. De coördinatie van de werving van vrijwilligers uit de stad wordt bij het netwerk <i>Zoetermeervoorelkaar</i> belegd.
Gezondheidszorg, jeugdzorg en onderwijs		- Geneeskundige zorg is in de vorm van huisarts of verpleegkundige dagelijks op locatie aanwezig. - Basisonderwijs wordt in overleg met het regulier onderwijs in Zoetermeer georganiseerd, bij voorkeur op locatie van de opvang. - Middelbare scholieren gaan zelfstandig naar school in de omgeving van de opvang. - De gemeente is verantwoordelijk voor het bieden van Jeugdzorg aan kinderen uit de opvang (de kosten hiervoor worden bij het COA neergelegd).

Terugkoppeling vragen en zorgen inwoners

Op 7 oktober jl. hebben zo'n 160 inwoners en ondernemers deelgenomen aan een bijeenkomst over de noodopvang. Het doel was om reacties, vragen en zorgen op te halen. Deze zijn net als de wensen en bedenkingen van de gemeenteraad meegenomen in de onderhandelingen met het COA over de bestuursovereenkomst. Veel reacties gingen over het aantal opvangplaatsen, de duur van de opvang en de kosten voor de gemeente. Deze thema's worden behandeld in de tabel hierboven. In onderstaande tabel zijn nog een aantal andere vaak gehoorde reactie opgesomd en van een terugkoppeling voorzien:

Vragen en zorgen inwoners / ondernemers	Reactie
Veiligheid - Voldoende dagbesteding om overlast te voorkomen - Meldpunt voor klachten - Onveiligheidsgevoel fietstunnel nabij PI	Zie de tabel hierboven voor de eerste 2 punten. De huidige situatie van de fietstunnel is bekeken. Op dit moment is er geen aanleiding preventief maatregelen te nemen. Wel wordt de verlichting van deze en andere tunnels in de omgeving van de PI verbeterd.
Proces Welke planning wordt gehanteerd en zijn er mogelijkheden tot bezwaar?	De opening van de noodopvang staat gepland in de tweede helft van januari 2022. Men kan bezwaar maken tegen de verlening van de benodigde vergunningen.
Locatie Geschiktheid van de locatie voor de opvang van kwetsbare mensen	Vanwege de beschikbare ruimte en aanwezige voorzieningen (sport, recreatie, buitenruimte) acht het COA de locatie juist geschikt. Het COA is verantwoordelijk voor de inrichting van de PI als opvanglocatie, binnen de afspraken die zij met het RVB hebben gemaakt over het gebruik van het gebouw.
Hulp Is er behoefte aan vrijwilligers of spullen? Aanmeldproces voor vrijwilligers	Het COA werkt veel met vrijwilligers, met name op het gebied van activiteiten (sport, spel, ontspanning) en ondersteuning bij taalles. Spullen zijn niet nodig, want de opvanglocatie wordt ingericht en bewoners krijgen leefgeld voor o.a. boodschappen. De coördinatie van het vrijwilligerswerk wordt belegd bij het netwerk <i>Zoetermeervoorelkaar</i> .
Woningmarkt Woningkrapte en de relatie met de taakstelling huisvesting statushouders	De huidige wachtlijsten worden door de noodopvang niet langer. De gemeente heeft een vaste taakstelling voor het huisvesten van statushouders. Door de noodopvang verandert het aantal statushouders dat in Zoetermeer passende woonruimte moet krijgen niet.

Voortgang aanverwante thema's

Tijdens de diverse besprekingen over de noodopvang komen twee aanverwante onderwerpen regelmatig ter sprake; de toekomst van de PI in Zoetermeer (o.a. amendement 2110-F) en de taakstelling voor de huisvesting van statushouders in relatie tot de noodopvang. Over deze onderwerpen volgt een korte stand van zaken.

Toekomst PI

Over de toekomst van de leegstaande PI nadat de noodopvang in 2023 weer sluit vinden verkennende gesprekken plaats met zowel het Rijksvastgoedbedrijf (eigenaar vastgoed) als de Dienst Justitiële Inrichtingen. Gevraagd wordt hoe zij de toekomst van het vastgoed zien en de mogelijkheid van het verwerven van het vastgoed ten behoeve van (studenten/jongeren) woningen wordt daar aangekaart.

Taakstelling statushouders

In de noodopvang worden tijdelijk mensen opgevangen die uiteindelijk een reguliere woning zullen betrekken in de regio. Een deel van de mensen is gekoppeld aan Zoetermeer en zal vanwege de taakstelling voor de huisvesting van statushouders ook in Zoetermeer blijven wonen. De gemeente heeft echter een achterstand

op de taakstelling waardoor het niet voor de hand ligt alle gekoppelde mensen binnen een jaar van reguliere woonruimte in Zoetermeer te voorzien. De mensen die niet gekoppeld zijn aan Zoetermeer zullen na één jaar sowieso verhuizen naar een opvanglocatie elders of reguliere woonruimte in een andere gemeente.

Met de Provincie Zuid-Holland vinden momenteel gesprekken plaats over (het niet behalen van) de reguliere taakstelling in relatie tot de inspanningen van onze gemeente voor de noodopvang. De Provincie geeft aan geen bevoegdheden te hebben om de reguliere taakstelling kwijt te schelden of te verminderen. De Provincie wil wel met het college in gesprek over de wijze van toepassing van de interventieladder indien ook in het jaar 2022 de taakstelling niet wordt behaald.

Vervolg

Nu de bestuursovereenkomst met het COA is gesloten kan het COA de PI inrichten als opvanglocatie. De werkzaamheden zijn voor eigen rekening en risico omdat de vergunningen voor afwijking van het bestemmingsplan en brandveilig gebruik nog niet zijn verleend. Volgens planning van het COA kan de noodopvang in de tweede helft van januari 2022 in gebruik worden genomen.

Om te informeren over de gemaakte afspraken met het COA in de bestuursovereenkomst ontvangen omwonenden en bedrijven in de omgeving van de leegstaande PI deze week een brief. Zij worden bovendien uitgenodigd voor een tweede (digitale) bewonersbijeenkomst om hierover door te praten (verwacht in de week van 20 december).

Voor technische vragen kunt u zich wenden tot:

Naam : Loeters, E :

Telefoonnummer : 06 – 55.42.93.15

E-mailadres : e.loeters@zoetermeer.nl

gemeente
Zoetermeer